

Leden van de hypermoderne school waren van mening dat het onmogelijk was om schaken te definiëren met een eenvoudige reeks principes. "We zijn geïnteresseerd in uitzonderingen, niet in regels", zeiden ze. En daarmee kwamen veel baanbrekende nieuwe concepten in het schaken, zoals profylaxe, overbescherming, toren op de 7de rij en natuurlijk controle over het centrum van op afstand naar voren.

Afbeelding 0.3: Aaron Nimzowitsch, een vooraanstaande exponent van de hypermoderne school.

Volgens hen hoefde het centrum niet bezet te worden. Veeleer was het mogelijk om de centrumvelden indirect te controleren met stukken in plaats van ze te bezetten met pionnen.

Als zodanig pleitte Nimzowitsch voor een speelstijl waarbij men, in plaats van te vechten voor het centrum, het diende gecontroleerd te

worden met stukken op afstand.

Dit vereiste een heel andere strategie!

Voorbeeld

In het diagram heeft wit de meeste centrumvelden bezet met zijn pionnen, en ondersteunt met zijn stukken.

Dit volgt de klassieke theorie.

Aan de andere kant controleren de zwarte stukken - de b7-loper en het f6-paard - het centrale e4-veld vanop afstand. Merk ook op dat de zwarte koningsloper indirect het centrum beheert door het paard c3 te pennen en te voorkomen dat het invloed uitoefent op het e4-veld.

Dit volgt de hypermoderne theorie.

Mocht wit doorgaan met het opbouwen van zijn pionnen centrum, dan kan zwart proberen dit te ondermijnen met pionaanvallen zoals c5 of d5.

Kenmerken van hypermodern spel zijn het *fianchetto* en "pionaanvallen" waarmee het centrum van de tegenstander naar voren wordt gelokt in de hoop dat het centrum te "uitgestrekt" wordt en makkelijk kan worden vernietigd.

De leringen van de hypermoderne school gaven aanleiding tot veel nieuwe openingen die dezelfde ideeën benadrukten dat het centrum indirect door stukken kan worden beheerd.

Een voorbeeld is de Koning Indische verdediging, waarbij zwart in de meeste varianten toestaat dat wit een groot centrum opbouwt met pionnen op c4, d4 en e4 (en in sommige varianten f4), maar het centrum vervolgens sluit en een aanval begint op de koningsvleugel.

Tegenwoordig omvat de schaaktheorie zowel de klassieke als de hypermoderne stromingen. Hoewel de leringen van Steinitz en Tarrasch nog steeds algemeen worden gerespecteerd en een integraal onderdeel vormen van positioneel schaken, worden de ideeën van de hypermoderne school ook geaccepteerd als een uitbreiding op de klassieke theorie.

Zowel klassieke als hypermoderne openingen worden tegenwoordig nog steeds op grote schaal gespeeld op meesterniveau.

1.3 Benaming van de openingen.

De openingstheorie werd wetenschappelijker bestudeerd vanaf de jaren 1840. In deze periode en later werden vele openingsvarianten ontdekt en benoemd. De openingsnomenclatuur ontwikkelde zich lukraak en de meeste namen zijn historische ongevallen die niet op systematische principes zijn gebaseerd.

In de vroege jaren dertig begon de opkomende FIDE aan een project om de openingsnomenclatuur te standaardiseren, met als hoogtepunt de publicatie van een boekje in 1933, waarin diverse openingen met hun varianten zijn opgenomen (ECO code) zoals C00-C19 voor Frans of D06-D09 voor het Damegambiet. Maar deze classificatie is nooit doorgedrongen in de spelerswereld. Geen enkele schaker zegt B07 als hij de Pirc-verdediging bedoelt.

De oudste openingen zijn meestal vernoemd naar geografische plaatsen, mensen en nationaliteiten, bijvoorbeeld Indisch, Engels, Spaans, Frans, Hollands, Schots, Italiaans, Scandinavisch en Siciliaans. Steden worden ook gebruikt, zoals Wenen en Berlijn. Het Catalaanse systeem is vernoemd naar de regio Catalonië in Spanje.

De namen van schakers zijn het meest voorkomende in de openingsbenamingen. De naam die aan een opening wordt gegeven, is niet altijd die van de eerste speler die de opening speelde. Vaak wordt een opening vernoemd naar de speler die ze als eerste populair maakte of een analyse ervan publiceerde. Voorbeelden zijn de Ruy Lopez ,de

Aljechinverdediging, de Morphyverdediging en de Sukertort opening. Sommige openingsnamen eren twee mensen, zoals de Caro-Kann.

Enkele openingsnamen zijn beschrijvend, zoals Giuoco Piano (Italiaans: rustig spel) of het vierpaardenspel.

Sommige openingen hebben fantasievolle namen gekregen, vaak namen van dieren. Deze praktijk werd gebruikelijker in de 20ste eeuw. Tegen die tijd hadden de meest gebruikelijke en traditionele openingszetten al een naam. Ongebruikelijke of recent ontwikkelde openingen werden de orang-oetang, het nijlpaard (hippopotamus), de olifant en de egel (hedgehog) genoemd.

Veel termen worden ook gebruikt voor de opening, zoals Koningsgambiet, verdediging, enz. Als wit de determinerende openingszet speelt, spreek je over een opening. Als zwart de bepalende zet speelt, noemen we het een verdediging. Als er geofferd wordt, is het een gambiet.

Een weetje

In de late vijftiende eeuw begon men het belang van de opening in te zien en werd het een studieobject. Zo geven vroege schaakboeken, zoals de tekst uit 1497 van Luis Ramirez de Lucena, een openingsanalyse. Ook teksten van Pedro Damiano (1512) en Ruy López de Segura (1561) verschenen in die tijd. Een meningsverschil tussen Ruy Lopez en Damiano over de verdiensten van 2...Pc6 leidde ertoe dat na 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 naar Ruy Lopez werd vernoemd.

1.4 Classificatie van schaakopeningen.

We onderscheiden drie types van openingen:

- Klassieke openingen
- Hypermoderne openingen
- Openingssystemen

Klassieke openingen

Ze leiden doorgaans tot posities waar beide partijen elke zet gebruiken om te vechten voor controle over het centrum vooral door de pionnen zo snel mogelijk in het centrum te plaatsen. Onder deze categorie vallen

- De open spelen
- De half open spelen
- De gesloten spelen
- De half gesloten spelen